

Toetuse andmise tingimused avaliku sektori innovatsioonivõimekuse tõstmiseks

Käskkiri kehtestatakse Vabariigi Valitsuse seaduse § 79 lõike 7 ja perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS 2021_2027*) § 10 lõike 2 alusel ja kooskõlas Vabariigi Valitsuse 12.

mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*) §-ga 47.

1 Toetuse andmise eesmärk ja tulemused

- 1.1 Toetuse andmise eesmärk on tõsta avaliku sektori teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni võimekust ja leida koostöös teadlaste ja ettevõtetega avalikus sektoris nutikaid lahendusi, mis aitavad saavutada „Eesti 2035“ strateegia sihte.
- 1.2 Toetuse andmise tulemusena tõuseb avaliku sektori teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni võimekus ja nõudlus, mis omakorda toetab innovatsiooni kasvu erasektoris. Laiem avalikkus saab kasu parematest lahendustest ühiskondlikele probleemidele.

2 Reguleerimisala

- 2.1 Käskkirjaga reguleeritakse ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava aastateks 2021–2027 poliitikaeesmärgi „Nutikam Eesti“ erieesmärgiga (a)(i) „Teadus- ja innovatsioonivõime ning kõrgetasemeliste tehnoloogiate kasutuselevõtu arendamine ja suurendamine“ meetme 21.1.1.3 „Avaliku sektori innovatsioonivõimekuse tõstmine“ sekkumise „Avaliku sektori innovatsiooniprojektide toetamine ning analüüsid ja tööriistad avaliku sektori innovatsiooni ja arendustegevuse toetuseks“ (edaspidi *sekkumine*) toetuse andmise tingimusi ja korda (edaspidi *TAT*).
- 2.2 Meetme sekkumine on seotud riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ (edaspidi „*Eesti 2035*“) arenguvajadustega, arvestades „Eesti 2035“ aluspõhimõtetega ning panustades riigivalitsemise ja majanduse strateegilistesse sihtidesse. Sekkumine panustab „Eesti 2035“ näitajatest kõige enam „Töjõu tootlikkus osakaaluna EL keskmisest,“ „KOV teenustega rahulolu“ ja „Kasvuhoonegaaside netoheide CO₂ ekvivalenttonnides“ näitajatesse.
- 2.3 Meetme sekkumine panustab „Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukavas 2021–2035“ (edaspidi *TAIE*) toodud nutika spetsialiseerumise valdkondadesse.

3 Terminid

- 3.1 **Innovatsioon** on uus või täiustatud toode või protsess (või nende kombinatsioon), mis erineb märkimisväärselt tegija varasematest toodetest või protsessidest ja mis on potentsiaalsetele kasutajatele kättesaadavaks tehtud või tegija poolt kasutusele võetud (protsess).¹
- 3.2 **Teadus- ja arendustegevus** on uudne, loominguline, ettemääramatu tulemusega, süstemaatiline ning ülekantav või korratav uurimis- ja arendustöö, mille eesmärk on saada uusi teadmisi ning leida neile uusi rakendusalasid.
- 3.3 **Innovatsiooniprojekt** on käskkirja punktis 7.1 nimetatud sihtrühma esitatud ideekavandist lähtuvalt elluviija või partneri tegevuste elluviimine.

4 Korraldusasutus ja rakendusasutus

- 4.1 ÜSS 2021_2027 § 6 lõike 2 kohaselt on korraldusasutus Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi *korraldusasutus*).
- 4.2 ÜSS 2021_2027 § 7 kohaselt täidab rakendusasutuse ülesandeid Riigikantselei (edaspidi *rakendusasutus*).

5 Toetatavad tegevused ja näitajad

- 5.1 Sekkumise raames viiakse ellu järgmisi tegevusi:
- 5.1.1 avaliku sektori innovatsiooniprojekte, sh teadus- ja arendustegevusele tuginevaid innovatsiooniprojekte, mis otsivad lahendusi „Eesti 2035“ olulistele arenguvajadustele avalikus sektoris ning on seotud TAIE-s toodud nutika spetsialiseerumise valdkondadega. Innovatsiooniprojektid hõlmavad probleemidele lahenduste otsimist, lahenduste arendamist ja katsetamist, kuid mitte valmislahenduse hankimist;
- 5.1.2 avaliku sektori innovatsioonivõimekuse kasvule suunatud arendustegevusi ja tugitegevusi, sh kommunikatsiooni, koolitusi, infopäevi ja seminare ning teisi innovatsiooniprojektide arendust, ettevalmistamist ja edukat elluviimist soodustavaid tegevusi.
- 5.2 Sekkumise raames viiakse ellu tegevusi, mis on kooskõlas ELi toimimise lepingu artiklis 11 sätestatud kestliku arengu edendamise eesmärgiga, võttes arvesse ÜRO kestliku arengu eesmäärke ja Pariisi kokkuleppe² alusel eesmärki minna 2050. aastaks Euroopa Liidus üle kliimaneutraalsele majandusele.
- 5.3 Sekkumise raames elluviidavad tegevused ei või kahjustada oluliselt keskkonnanäitajate Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artikli 17 tähenduses.

¹ *An innovation is a new or improved product or process (or combination thereof) that differs significantly from the unit's previous products or processes and that has been made available to potential users (product) or brought into use by the unit (process).* Oslo Manual 2018

² 2015. aasta ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioon konverentsil COP21 Pariisis kiideti heaks globaalne kliimalepe, mis esmakordselt ühendas pea kõik maailma riigid ühise kliimamuutustega tegelemise eesmärgi alla.

- 5.4 Ei toetata tegevusi, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi (ELT L 231, 30.06.2021, lk 60–93), artikli 7 lõikes 1.
- 5.5 Sekkumise raames elluviidavad tegevused on mittediskrimineerivad ja läbipaistvad, arvestades määruse nr 2021/1060 artiklis 9 sätestatud horisontaalseid põhimõtteid, millega võetakse arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat. Iga innovatsiooniprojekti puhul tuleb hinnata tema võimet panustada soolise võrdõiguslikkuse ja/või võrdsete võimaluste, sh ligipääsetavuse edendamisse.
- 5.6 **Punktis 5.1 nimetatud tegevuste seireks ja hindamiseks kasutatavad näitajad:**

Tabel 1. Punktis 5.1 nimetatud tegevuste seireks ja hindamiseks kasutatavad näitajad

Näitaja nimetus ja mõõtühik		Vahesihhtase 2024	Sihhtase 2029	Selgitav teave
Tulemus-näitaja	Uued, kasutusele võetud lahendused ja algatused Eesti arenguvajaduste lahendamiseks	Ei kohaldu	14	Elluviija kogub avaliku sektori asutustelt teavet lahenduste ja algatuste kasutusele võtmise kohta.
Väljund-näitaja	Toetust saanud innovatiivsed projektid	8	36	Elluviija arvestab innovatiivseid projekte seires, kui innovatsiooniprojekti rakendusaruanne on vastu võetud.

Tabel 2. Riigikantseleile toetuse väljamaksmise alus FNLC skeemi põhjal

Komisjonipoolse hüvitamise aluseks olevate tulemuste mõõtühik (täiendavad tingimused vastavalt rakenduskava lisale 2)	Sihhtase
Toetust saanud innovatiivsed projektid	40
Ellu viidud innovatiivsed projektid	36

6 Elluviija ja partner ning elluviija ja partneri kohustused

- 6.1 Tegevuste elluviija on Riigikantselei.
- 6.2 Tegevuse elluviimiseks võib elluviija kaasata partnereid. Kuni 31.12.2025 nimetati partnerid TATi lisas. Üleminekul kuludega sidumata rahastamisskeemile partnereid tulenevalt punktis 2.1 nimetatud rakenduskava lisast (II LISA, 2. liide) TATi lisas ei kinnitata ning partneritega sõlmib elluviija partnerluslepingud. Allkirjastatud partnerlusleping kinnitab projekti heakskiitmist ja tegevuste ametlikku alustamist.
- 6.3 Tegevuse 5.1.1 partneritena kaasatakse punktis 7.1 nimetatud ideekavandite esitajaid või kes on innovatsiooniprojekti ideekavandis nimetatud võimaliku partnerina.
- 6.4 Tegevuse 5.1.2 partneritena kaasatakse punktis 7.1 nimetatud asutusi.
- 6.5 Tegevuse 5.1.1 partneri valik toimub vastavalt punktis 6.7.3 nimetatud valikuprotsessile. Partneri valikul hinnatakse tema sobivust järgmiste kriteeriumide alusel: partneril on kvalifikatsioon, kogemus, õiguslikud, organisatsioonilised või tehnilised eeldused tegevuste elluviimiseks kavandatud viisil, tagades projekti tulemuste kestlikkuse.
- 6.6 Partneriga sõlmib elluviija partnerluslepingu, milles sätestatakse toetuse summa, partneri ja elluviija õigused, kohustused, abikõlblikud kulud, vastutus, maksete ja tagasimaksete tegemise kord ning aruannete esitamise kord ning kui abi antakse riigiabina, siis abi andmise alused ja tingimused.
- 6.7 Elluviija on kohustatud:
 - 6.7.1 tagama TATi elluviimise ettenähtud tingimustel ja tulemuste saavutamise vastavalt rakenduskava lisas 2 kokku lepitud tähtaegadele ja tulemustele;
 - 6.7.2 teavitama punktis 7.1 nimetatud sihtrühmi innovatsiooniprojekti ideekavandite esitamise võimalustest;
 - 6.7.3 vastutama innovatsiooniprojektide valikuprotsessi väljatöötamise ja elluviimise eest, sealhulgas:
 - 6.7.3.1 koostama valikuprotsessi kirjelduse, mis sisaldab valikumetoodikat, projekti esitamise ideekavandi vormi ja partnerluslepingu kavandit, ja vajaduse korral seda muutma;
 - 6.7.3.2 tagama, et valikumetoodika on kooskõlas ühtekuuluvuspoliitika rakenduskava seirekomisjoni kinnitatud läbivate vastavus- ja valikukriteeriumidega, mida kohaldatakse kõikidele ühtekuuluvuspoliitika 2021–2027 rakenduskava poliitikaeesmärkidele ning nende raames toetatavatele meetmetele;
 - 6.7.4 säilitama tegevuste elluviimisega seotud dokumente, sh abikõlblikkust tõendavaid dokumente ja muid tõendeid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 82 lõikele 1 viis aastat toetuse saajale tehtud lõppmakse tegemise aasta 31. detsembrist arvates;

- 6.7.5 andma Rahandusministeeriumile ja korraldusasutusele teavet toetuse andmise tingimuste kohase toetuse kasutamise ja projekti tulemuste kohta tulenevalt ÜSS 2021_2027 § 19 lõikes 5 sätestatust;
- 6.7.6 täitma teavituskohustust vastavalt Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määrusele nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“.
- 6.8 Partnerid peavad täitma ühendmääruse § 10 lõike 1 punktides 1–3, 6 ja 8–16 nimetatud kohustusi. Lisaks täidab partner tema vastutuses olevate tegevustega seotud järgmisi kohustusi:
- 6.8.1 vastutab innovatsiooniprojekti ideekavandis olevate tegevuste nõuetekohase elluviimise, tulemuste saavutamise, toetuse sihtotstarbelise kasutamise ja kulude abikõlblikkuse eest;
- 6.8.2 esitab elluviijale maksetaotlused ja tulemuste saavutamise aruanded vastavalt elluviija esitatud vormile ning partnerluslepingus kokkulepitud tähtaegadele;
- 6.8.3 teavitab elluviijat viivitamata kirjalikult või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis tegevuse elluviimist takistavast asjaolust.
- 6.9 Partner, sh partner, kes ei ole riigihangete seaduse tähenduses hankija, peab järgima riigihangete seadust.
- 6.10 Elluviijal on õigus küsida partneri koostatavaid hankedokumente eelnevaks kooskõlastamiseks enne, kui partner viib hanke läbi.
- 6.11 Elluviija saab partnerile anda abi Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78), muudetud komisjoni määrusega (EL) 2017/1084 (ELT L 156, 20.06.2017, lk 1–18) ja komisjoni määrusega (EL) 2023/1315 (ELT L 167, 30.6.2023, lk 1–90) (edaspidi *üldine grupierandi määrus*) alusel. Riigiabi andmisel kohaldatakse abi andmisele üldise grupierandi määruuses ja konkurentsiseaduse §-s 34² sätestatut. Elluviija sätestab täpsed riigiabi andmisele kohaldatavad tingimused partnerlusleppes. Elluviija võib avaldada käskkirja alusel riigiabi andmist puudutavat infot oma kodulehel, millest elluviija on kohustatud riigiabi andmise korral juhinduma.
- 6.12 Asjakohasel juhul saab elluviija partnerile anda abi ka Euroopa Komisjoni otsuse (EL) 2025/2630 alusel (Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes, ELT L, 2025/2630, 19.12.2025).
- 6.13 Elluviija saab partnerile anda abi Euroopa Komisjoni määruse (EL) 2023/2831 alusel (Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes, ELT L, 2023/2831, 15.12.2023) ning Euroopa Komisjoni määruse (EL) 2023/2832 alusel (Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes, ELT L, 2023/2832, 15.12.2023), kohaldades nendes õigusaktides ja

konkurentsiseaduse §-s 33 sätestatud. Kui abi antakse vähese tähtsusega abina, esitab elluviija abi andmise kohta andmed riigiabi registrisse.

7 Sihtrühm

- 7.1 Sekkumise sihtrühm on järgmised asutused ja juriidilised isikud: põhiseaduslikud institutsioonid, valitsusasutused ja nende hallatavad asutused, Tervisekassa, Eesti Töötukassa, Eesti Rahvusraamatukogu, kohalikud omavalitsused, kohalike omavalitsuste liidud, mittetulundusühingud, kui nad pakuvad otsest avalikku teenust ning esitavad innovatsiooniprojekti ideekavandi avaliku teenuse arendamiseks, sihtasutused, kui nad täidavad seaduse, haldusakti või lepingu alusel avalikke ülesandeid, sealhulgas osutavad haridus-, tervishoiu-, sotsiaal- või muid avalikke teenuseid ja esitavad innovatsiooniprojekti ideekavandi avalike ülesannete täitmiseks, ning haiglavõrgu arengukavas nimetatud keskhaiglad.
- 7.2 Punktis 7.1 nimetatud sihtrühma kuuluv asutus või juriidiline isik esitab vastavalt punktis 6.7.3 nimetatud valikuprotsessi kirjeldusele elluviijale ideekavandi innovatsiooniprojekti elluviimiseks (tegevus 5.1.1), mis aitab lahendada avaliku sektori probleemi ning mis vastab toetuse andmise eesmärgile.
- 7.3 Sihtrühma kuuluv asutus või juriidiline isik osaleb innovatsiooniprojekti ettevalmistamise ja elluviimise protsessis ning tulemuste valmimisel võimaluse korral rakendab neid.

8 Sekkumise abikõlblikkuse periood ja eelarve

8.1 Abikõlblikkuse periood on 01.01.2021–31.12.2029.

8.2 Sekkumise eelarve jaotus on järgmine:

Tabel 3. Sekkumise eelarve

Meede nr 21.1.1.3	Abikõlblik kogumaksumus	EL toetuse summa (70%)	Riiklik kaasfinantseering (30%)
Kulud kokku	58 709 714	41 096 800	17 612 914

9 Kulude abikõlblikkus

- 9.1 Abikõlblikud on järgmised tegevuse elluviimiseks vajalikud kulud, mis vastavad ühendmääruse §-des 15 ja 16 ning käesolevas käskkirjas sätestatud tingimustele.
- 9.2 Abikõlblikud on järgmised toetuse andmise eesmärgi ja tulemuste saavutamiseks vajalikud kulud:
 - 9.2.1 personalikulud vastavalt ühendmääruse §-le 16;
 - 9.2.2 sisse ostetud innovatsiooniprojektide kulu, sh lahenduste arendamise, prototüüpimise, katsetamise ja järelduste tegemisega seotud kulud ning projektijuhtimise kulud sisseostetud teenusena;
 - 9.2.3 projektide ettevalmistamist ja elluviimist toetavad uuringud, analüüsid, andmete kogumine ja töötlemine, ekspertiisid, konsultatsioonid, mentorlus, riigihangete ja konkursside sisuline ettevalmistamine ja läbiviimine;
 - 9.2.4 õigusteenuse kulu, mis on seotud sisuliste tegevuste ettevalmistamise ja läbiviimisega (sh kulud, mis on seotud intellektuaalomandi kaitsega ja litsentsidega, tegevuste elluviimisel riigiabi kohaldumisega, teadus- ja arendustegevuse erandite rakendamise võimalustega, patentide ja kaubamärkide kaitsega ja muud sarnased kulud);
 - 9.2.5 koosolekute, seminaride, ürituste korraldamise kulu, sh esinejatega seotud kulud; teavitamise kulu, sh meetme ja projektidega seotud teavitusüritused, meened, auhinnafondid;
 - 9.2.6 kommunikatsiooniteenuse kulu;
 - 9.2.7 koolituskulu, sh koolituste korraldamiseks ja neil osalemiseks vajalik kulu;
 - 9.2.8 nii sise- kui ka välislähetuskulud, sh transpordi- ja majutuskulu, päevarahad, reisikindlustus ning üritusel osalemise tasu;
 - 9.2.9 struktuuritoetuste sümboolika kasutamise kulud;
 - 9.2.10 materjalide toimetamise, kujundamise, tõlkimise, trükkimise, avaldamise ja paljundamise kulu;
 - 9.2.11 projektide või neid toetavate tegevuste jaoks veebilehe loomise, toimetamise ja hoolduse ja ülalpidamise kulu;
 - 9.2.12 metoodikate, õppematerjalide, tööriistade, juhiste ja koolitus- ja arenguprogrammide väljatöötamise ja soetamise kulu;
 - 9.2.13 ideekonkursi läbiviimise kulu innovatsiooniprojektide leidmiseks;
 - 9.2.14 tulumaksuseaduse § 48 lõike 4 tähenduses erisoodustuselt tasutav maks käesoleva käskkirja kohaste abikõlblike kulude puhul.

- 9.3 Abikõlbmatud kulud on ühendmääruse §-s 17 sätestatud kulud ja kulud, mis ei ole mõistlikud või põhjendatud sekkumise eesmärkide saavutamiseks.
- 9.4 Elluviija kaudsed kulud moodustavad kuni 15% elluviija otsestest personalikuludest vastavalt ühendmääruse §-le 2.
- 9.5 Partnerite kaudsed kulud ei ole abikõlblikud.
- 9.6 Partnerile on abikõlblikud punktides 9.2.1–9.2.11 sätestatud kulud. Lõplik abikõlblike kulude loetelu määratakse kindlaks partneriga sõlmitavas lepingus, lähtudes punktides 9.2.1–9.2.11.

10 Toetuse maksmise tingimused ja kord elluviijale

- 10.1 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artiklite 51 ja 95 tähenduses kuludest sõltumatu rahastamise korral tehakse makse, kui rakenduskavas nimetatud makse eeldused on täidetud. Elluviija esitab korraldusasutusele e-toetuste keskkonnas maksetaotluse.
- 10.2 Elluviija lisab maksetaotlusele rakenduskava lisan 2 kokku lepitud tingimuste ja tulemuste saavutamist tõendavad dokumendid.

11 Toetuse maksmise tingimused ja kord partnerile

- 11.1 Partnerile makstakse toetust tema esitatud maksetaotluse alusel, mis sisaldab partneri tegelikke kulusid.
- 11.2 Partner esitab elluviija nõudmisel kuludokumentide ja vajaduse korral tasumist tõendavate dokumentide koopiad ning riigihanke menetlusega seotud dokumendid, sh lepingud ja nende muudatused ning muud asjakohased dokumendid abikõlblikkuse kontrollimiseks.

12 Sekkumise aruandlus ja seire

- 12.1 Rakenduskava lisan 2 sätestatud projektide tingimuste ja tulemuste täitmist kajastavad aruanded esitab elluviija e-toetuse keskkonnas korraldusasutusele vastavalt lisan kokkulepitud tähtaegadele.
- 12.2 Korraldusasutus kontrollib tingimuste ja tulemuste täitmist 10 tööpäeva jooksul aruande laekumisest.
- 12.3 Projektide rakendusaruannete vastavuse rakenduskava lisan 2 sätestatud tingimuste kohta kinnitab innovatsioonivaldkonna juht. Korraldusasutus, kasutades välist eksperti, valideerib projektide rakendusaruanded.
- 12.4 Puuduste esinemisel annab korraldusasutus elluviijale vähemalt 5 tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks.
- 12.5 Rakendus- ja korraldusasutusel on õigus igal ajal küsida elluviijalt lisainfot tegevuste käigu ja tulemuste kohta.

13 **Vaiete esitamine**

13.1 Rakendusasutuse toimingu või otsuse peale tuleb enne halduskohtusse kaebuse esitamist esitada vaie rakendusasutusele vastavalt ÜSS 2021_2027 § 31 lõikele 1 ja § 32 lõikele 2.

13.2 Vaie vaadatakse läbi haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.

Lisa 2 - lisa 6 on käesolevast terviktekstist välja jäetud.